

TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference

Tokyo, Japan

26-28 October 2023

Tokyo, Japan

2023

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Topical aspects of modern scientific research” (October 26-28, 2023) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2023. 609 p.

ISBN 978-4-9783419-2-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical aspects of modern scientific research. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Tokyo, Japan. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-topical-aspects-of-modern-scientific-research-26-28-10-2023-tokio-yaponiya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: tokyo@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 CPN Publishing Group ®

©2023 Authors of the articles

65. *Усачова О. В., Сіліна Є. А., Воробйова Н. В.* 391
 МІСЦЕ СИМУЛЯЦІЙНОГО ТРЕНІНГУ У ВИКЛАДАННІ
 ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
66. *Хвост Д. А.* 395
 НАВЧАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОЦІ
 АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ: АНАЛІЗ
 НАВЧАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ
67. *Цехмістро О. В., Жилкіна О. І., Шатохіна Г. Я.* 401
 СПЕЦИФІКА УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У
 ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

68. *Гоменюк У. А., Швед О. В.* 409
 ПОРТРЕТ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ З УКРАЇНИ В
 НІМЕЧЧИНІ: ВІД АДАПТАЦІЇ ДО РІШЕННЯ ПРО ПОВЕРНЕННЯ

ART

69. *Osrapova A. M.* 419
 THE CONTEMPORARY ART MARKET AND ITS ECONOMIC
 ASPECTS
70. *Shevchenko L.* 426
 CIRCUS PANTOMIME: SPECIFICS AND PROFESSIONAL
 ANALYSIS BY TYPE (SILENT AND MUTE PANTOMIME)
71. *Антоненко І. В.* 429
 ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ І АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ
 ЦИФРОВОГО ІНТЕР'ЄРУ

HISTORICAL SCIENCES

72. *Tkach T. V.* 437
 THE USSR'S EXPANSION OF JAPANESE TERRITORIES DURING
 WORLD WAR II
73. *Лопушанський В. М.* 443
 ГАЛИЧИНА У КОНТЕКСТІ АВСТРІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ
 ВЗАЄМИН
74. *Меліхова В. В., Климено О. К.* 454
 ВПЛИВ «Т4» НА УЯВЛЕННЯ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ,
 ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОРАЛЬ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

POLITICAL SCIENCES

75. *Василенко Ю. В.* 463
 ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОУПРАВЛІНСЬКИХ ВПЛИВІВ НА
 РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
 В УКРАЇНІ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

УДК 314

ПОРТРЕТ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ З УКРАЇНИ В НІМЕЧЧИНІ: ВІД АДАПТАЦІЇ ДО РІШЕННЯ ПРО ПОВЕРНЕННЯ

Гоменюк Уляна Анатоліївна
здобувачка вищої освіти факультету психології,
соціальної роботи та спеціальної освіти,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Науковий керівник:

Швед Ольга Володимирівна
доцентка, кандидат соціологічних наук кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Київський університет імені Бориса Грінченка

Анотація: Після початку повномасштабного вторгнення російських окупаційних військ в Україну 24 лютого 2022 року, велика кількість громадян України була вимушена виїхати зі своєї рідної країни у пошуках притулку. Цільовою локацією для тимчасового переселення стала також і Німеччина - європейська країна, що є місцем притулку для приблизно одного мільйона українців і українок. Ці люди є репрезентантами різноманітних соціокультурних та демографічних груп, і їх масове вимушене переселення викликало різноманітні наукові та практичні питання. Аналіз цього явища в даній статті представлений у вигляді загально статистичного портрету та думок українських вимушених переселенців в Німеччині.

Питання адаптації вимушених переселенців та рішення щодо подальшого статусу (повернення на батьківщину чи залишення в країні теперішнього перебування) досліджується кількома науковцями, але ще не достатньо розкрито. Дана стаття пропонує розглянути деякі питання, які стосуються українських переселенців в Німеччині та представити нові результати щодо

можливої адаптації в цій країні або чинники рішення про повернення в Україну.

Ключові слова: українці, що опинились в Німеччині у зв'язку з війною, вимушені переселенці, соціальна адаптація, соціальна підтримка, труднощі, з якими стикаються українці в Німеччині, рішення про повернення.

Станом на вересень 2023 року в Німеччині було зареєстровано майже 1,09 мільйона українців. Перший наплив великої кількості українських переселенців був зафіксований в березні - квітні 2022 року. З кінця січня 2023 року органи влади Німеччини офіційно порахували понад один мільйон українців. Вибір цієї країни, як надавача тимчасового захисту, можна пояснити тим, що Німеччина має значно вищий рівень щомісячної фінансової допомоги для українців, які втекли від війни, порівняно з багатьма іншими європейськими країнами.

Більшість українців та українок, яких опитали в Німеччині (96%), стверджують, що їхнє переселення пов'язане з втечею від війни. Окрім цього, деякі з них також вказують на економічні проблеми як ще одну причину міграції. За результатами дослідження, проведеного Федеральним відомством у справах міграції та біженців (BAMF), можна відзначити, що дві третини переселенців прибули з регіонів України, які були залучені до військових дій. Зокрема, більшість з них прибули з східних областей (32%), південної України (14%) і Києва (19%). Катаріна Шпіс із Федерального інституту вивчення народонаселення (ViB) наголосила, що однією з причин обрання Німеччини в якості місця переселення також є наявність родичів, друзів і знайомих, які вже проживають тут. Ця обставина допомагає українським переселенцям легше знайти житло. На сьогодні лише 9% з них залишаються в гуртожитках, 17% перебувають в готелях і пансіонах. Решта 74 % вже встигли знайти притулок - більшість у родичів, друзів і знайомих, або володіють окремою квартирою.

Середній вік українців, які прибули до Німеччини, становить 28 років, що є молодшим віком порівняно з загальним населенням як України, так і

Німеччини. Окрім цього, ця категорія має значно вищий рівень освіти порівняно з середнім населенням обох країн. Наукову кваліфікацію та вищу освіту мають 72% опитаних, що значно перевищує показники середнього населення України (50%) і Німеччини (33%).

Соціально-психологічні характеристики біженців і вимушених переселенців та питання щодо різних аспектів їх адаптації в суспільстві були об'єктом вивчення вченими, такими як О. Лавер, І. Леонова, Є. Мигашко, К. Оберг, Н. Палагіна, К. Папагеоргіу та інші. Питання щодо надання ефективних соціальних послуг біженцям і переселенцям досліджуються в роботах Л. Близнюк, В. Гошовська, К. Дубич, Л. Ільчук, О. Власюк, Р. Тофтисова-Матерон, Ю. Ажнюк та іншими науковцями. Але питання адаптації вимушених переселенців та рішення про подальший статус перебування (повернення на батьківщину чи залишення в країні перебування) ще не було належним чином досліджено та розкрито.

У рамках даного дослідження, спрямованого на створення художнього портрета українських вимушених переселенців в Німеччині, важливо було врахувати різні аспекти їхнього соціального та психологічного становища. За аналізом О. Креденцер, можна визначити, що вимушені переселенці є як постійним ресурсом, так і джерелом соціальних та психологічних ризиків. З погляду соціальних аспектів, українці, які прибули до Німеччини, зіткнулися із соціально-професійними проблемами, такими як незнання мови, ускладнене навчання дітей, труднощі з пошуком роботи як в Україні (з моменту початку війни), так і в Німеччині, а також відчуття відсутності підтримки з боку німецької громади і родичів у Німеччині.

Соціально-психологічні аспекти включають в себе відсутність перспектив, конфлікти з родичами, які теж переїхали після війни і зараз знаходяться в Німеччині, і втрату сенсу життя. Українці також відчувають психологічний стрес та емоційну напругу, що проявляється у формі тривоги, бажання повернутися на батьківщину, невпевненості та депресії. Дослідження показало, що психічне здоров'я українських вимушених переселенців в

Німеччині часто є низьким з ключовими симптомами, такими як тривога, втрата впевненості, депресія та інші психологічні проблеми.

Економічні та сімейні аспекти включають проблеми з пошуком житла, фінансові труднощі, а також нестачу коштів на проживання та те життя, яке в них було до початку війни.

Серед проблем, виявлених в результаті дослідження, було виділено три основні групи. По-перше, соціальні та професійні проблеми. В першу чергу - це недостатнє знання німецької мови (81,9%). Багато дослідників і практичний досвід показують, що незнання мови країни призначення має значний вплив не лише на процес адаптації, але й на загальний психічний та психологічний стан, наприклад, тривогу за майбутнє, страх перед неможливістю вести повноцінне життя (працювати за спеціальністю, відвідувати театри та кіно, читати книги, збиратись з друзями тощо) і розчарування у своїх сподіваннях та мріях.

Близько чверті респондентів (26,6%) стикалися з проблемами, пов'язаними з роботою ще в Україні. Важливим фактором, що сприяв негативним змінам у психологічному стані українських шукачів притулку та їх виїзду, був страх перед тим, що вони не зможуть виконувати свої обов'язки на основному місці роботи в Україні, а також перед можливою втратою роботи та доходу. У цьому контексті багато людей стоять і зараз перед складним вибором: залишитися в цій країні, де відчувають більше безпеки і сподіваються адаптуватися та знайти роботу, або повернутися в рідну, небезпечну Україну, але де є близьке та звичне середовище.

Прикладом такого вибору є історія Наталії, українки, яка покинула Україну разом з донькою через війну. Вона мала стабільне життя в Україні, але війна змусила її ризикувати та переїхати до Німеччини. Тут їх чекали мовний бар'єр і пошук роботи, а також розлучення з чоловіком. Наталія активно вивчала німецьку мову і шукала роботу, а її головною метою стала освіта доньки. Жінка показала внутрішню силу та рішучість, подолавши труднощі адаптації. Наталія зазначає, що вона змінилася протягом цього періоду, стала більш впевненою у собі і готовою розпочати новий етап у чужій країні. Вона

активно шукає можливості для інтеграції та особистого розвитку.

Наступна українка, Олеся, представляє собою цікавий кейс в контексті адаптації вимушених переселенців в іншій країні в умовах війни. Приїхавши до Німеччини, вона відразу ж розпочала активний пошук роботи та зуміла отримати посаду помічника архітектора, незважаючи на відсутність значного досвіду в даній сфері. Проте життя в іншій країні також призвело до численних труднощів для Олесі. Бюрократичні процедури та мовний бар'єр, особливо в контексті не володіння німецькою мовою, створили значні перешкоди у її повсякденному житті. Найбільш гострою була проблема з пошуком житла, яка є типовою для іноземців у багатьох країнах. Відмови в оренді житла для іноземців підкреслюють важливість вивчення локальних особливостей та адаптації до місцевих норм. Родинні обставини та проблеми з житлом, які виникли у Берліні, стали ключовими факторами, що підхльоснули жінку повернутися до України. Таким чином, історія Олесі є прикладом складної адаптації в воєнних умовах, яка включає в себе мотивацію для активного пошуку можливостей, але також враховує важливість знання мови, знання місцевих особливостей, готовності особистості до труднощів та рішень, які приймаються на основі особистих та сімейних потреб.

Історія Ольги є ще одним прикладом адаптації українських вимушених переселенців до нових умов у Німеччині після виїзду зі своєї батьківщини через війну. Важливим аспектом її історії є незнання німецької мови, що є загальною проблемою для багатьох переселенців у світі. Незнання мови може значно ускладнити процес інтеграції та спілкування з місцевими жителями, і ця проблема акцентує уразливість вимушених переселенців. У випадку Ольги, вона зробила раціональний вибір, користуючись інструментами, такими як Google-перекладач, для подолання цього бар'єру та забезпечення необхідної комунікації в повсякденних ситуаціях. Проте важливим досягненням її адаптації є здатність знайти роботу як коуча завдяки підтримці волонтерів і спільноти. Ця робота не лише дозволила Ользі забезпечити себе фінансово, але й стала засобом її прагнення надавати допомогу іншим вимушеним

переселенцям, зокрема, матерям дітей з інвалідністю та жінкам під час пологів. Історія Ольги відображає складність і багатогранність адаптації вимушених переселенців у нових умовах і підкреслює важливість зусиль та ресурсів, які можуть бути доступні для їх успішної інтеграції у новому суспільстві.

У результаті аналізу історій українських вимушених переселенців стає зрозумілим, що адаптація українців в Німеччині може бути важкою, але при цьому вона є можливою завдяки особистісних сильних якостей та навичок, а також підтримці волонтерів і спільноти. Нове оточення, мовний бар'єр та бюрократичні труднощі є лише кількома з численних перешкод, з якими стикаються вимушені переселенці.

Зробивши аналіз на основі проведеного нами опитування, розглянемо інші загально поширені труднощі, з якими стикаються українці в Німеччині:

1. Пошук житла: Проблема житла стає основною турботою для українських вимушених переселенців у Німеччині, особливо для тих, хто обрав великі міста для свого майбутнього проживання. Місця тимчасового розміщення, такі як табори, готелі, пансіонати та інші подібні місця, надають обмежені можливості для проживання на тривалий термін. Ця проблема посилюється високим попитом на житло серед українських переселенців, особливо в тих регіонах та містах, де обмежені ресурси доступного житла.

2. Доступ до медицини: Українці в Німеччині також стикаються з проблемами у системі охорони здоров'я. Головна з них – недостатня кількість лікарів, що призводить до значних черг і затримок у медичних процедурах. Для консультації вузького спеціаліста потрібне направлення від терапевта, що затягує процес. Попастись по запису на прийом до спеціаліста можливо через досить великий проміжок часу. Запис на операцію займає кілька місяців (від 6 до 12 місяців). Також є проблеми у наявності перекладача, що може впливати на доступ до медичної консультації та допомоги. Окрім того, лікарі не завжди реагують на деякі симптоми серйозно, виписуючи пацієнтам легкі препарати, які не допомагають.

3. Соціальна ізоляція: Вимушені переселенці відзначають, що часто

стикаються з відчуттям соціальної ізоляції, оскільки вони відокремлені від своєї родини та друзів, які залишилися в Україні. Навіть незважаючи на те, що більшість українців проживають у Німеччині вже більше року, багато з них все ще відчувають себе відчужено серед німців та інших мігрантів, які проживають в цій країні вже досить довго. Фактично, комунікація можлива тільки з українцями, яких потрібно шукати та пробувати зблизитись.

4. Юридичні проблеми: На жаль, багато українців не мають достатнього розуміння німецького законодавства та правової системи, що часто призводить до серйозних юридичних проблем. Крім того, українці можуть не мати належного розуміння своїх прав та обов'язків на робочому місці, а також не розуміти процедур стосовно оплати праці, відпусток і захисту на роботі, що може вести до експлуатації на робочому місці та порушень прав працівників.

5. Вільний час: Його або немає, або українці не витрачають гроші на розваги, навіть такі, які не потребують знання мови (відвідування музеїв, концертів, подорожі, клуби, ресторани тощо).

Але, не зважаючи на те, що українці, перебуваючи в Німеччині, стикаються з різними видами проблем, включаючи адаптаційні та соціальні труднощі, економічні виклики, і певні обмеження в сфері освіти та культурного оточення, частина цієї діаспори може залишитися в німецькому суспільстві.

Так, згідно з проведеним дослідженням, 45,7% респондентів ще не визначилися стосовно своїх майбутніх планів після завершення війни: чи залишитися в Німеччині, чи повернутися до України. Інші 34,3% виявили виражене бажання лишитися в Німеччині, в той час як 20% вже зробили свій вибір і планують повернутися на батьківщину після завершення війни. Головними стимулами для повернення українців після завершення воєнних дій є: любов до рідного краю та культурна ідентичність (24%), власне майно та особисте життя (24%), доступність послуг (12%), соціальний аспект та спілкування (21%), інші чинники (18%).

На думку респондентів, основною мотивацією для повернення тих українців, які ще не прийняли остаточне рішення, будуть: возз'єднання з

сім'єю - 22,76%, пропозиція гідних умов праці - 23,33%, підвищення рівня зарплат - 20,95%, вступ України до ЄС - 17,14% .

Портрет вимушених переселенців з України в Німеччині представив нам складну невизначену перспективу, де кожен із українців - не просто прикордонник двох світів, але й особистість, яка шукає спільну мову між культурами, адаптується до нових умов та мріє про краще майбутнє. Незважаючи на труднощі адаптації, економічні виклики та різні індивідуальні обставини, багато вимушених переселенців розглядають Німеччину як місце для постійного життя та розвитку себе в цій країні. Дослідження показує, що доля українців в Німеччині ще не визначена остаточно, і багато з них розглядають різні варіанти для свого майбутнього. Важливо надавати підтримку українським громадянам у їхніх рішеннях, забезпечуючи безпеку, соціальну і економічну стабільність, і мотивуючи їх до повернення та життя в Україні.

Розглядаючи проблеми, з якими стикаються українці, перебуваючи в Німеччині, і знаючи, що частина діаспори може вирішити залишитися в німецькому суспільстві, Україні важливо вжити кроки для стимулювання тих, хто ще вагається, думаючи про повернення. Для цього потрібно вжити ряд заходів:

1. Економічний розвиток та створення робочих місць: Україна має акцентувати увагу на покращенні економічного становища громадян. Заходи, спрямовані на створення робочих місць, підвищення рівня заробітної плати та створення гідних умов праці, можуть бути ключовими факторами, що спонукатимуть до повернення українців з-за кордону.

2. Соціальна підтримка та інтеграційні програми: Уряд України може розробити програми, спрямовані на соціальну підтримку та інтеграцію громадян, які повернулися з-за кордону. Це може включати надання житла тим, хто його втратив, фінансову підтримку для початку нового життя, психологічну допомогу для адаптації, а також освітні та професійні програми для полегшення інтеграції на робочому ринку.

3. Сприяння об'єднанню сімей: Україна має сприяти процесам возз'єднання сімей та надавати підтримку в тому, щоб громадяни могли знову бути разом зі своєю родиною, святкувати традиційні сімейні свята, підтримувати родинні традиції. Тобто, має бути більше інформації для громадян, які перебувають на кордоні, про Україну, свята, сім'ї та їх традиції, що викликатиме бажання бути з рідними.

4. Боротьба з корупцією та правова реформа: Український уряд повинен приділити особливу увагу боротьбі з корупцією та вдосконаленню правової системи, адже створення надійних і прозорих інституцій є важливим фактором для забезпечення довіри до держави. Негативний імідж країни, де є корупція, не сприяє повазі до країни та бажанню жити в цій країні.

Тому, Україні важливо активно працювати над стимулюванням повернення своїх громадян, які перебувають за кордоном, зокрема в Німеччині.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Креденцер О. В. та ін. Концепція проєкту «Соціально-психологічна підтримка українців в Німеччині» //ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ. ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ. – 2022. – №. 3 (27). – С. 6-25.

2. Ляшенко Л. С. Україні за кордоном: серія матеріалів у форматі сторітелінгу [Текст] : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня «бакалавр» ; спец. 061 – журналістика / Л. С. Ляшенко ; наук. керівник .Л.Гаврилук. Суми : СумДУ, 2023. 58 с.

3. Бюрократія, житло, робота і мова: до чого українці все ще не можуть звикнути у Німеччині, 2022. URL: [<https://life.pravda.com.ua/society/2022/12/26/252021/>] (дата звернення 27.09.2023)

4. Життя на паузі: це історії українок, які тікали від війни до Європи, 2023.URL: [<https://life.liga.net/istoriyi/article/jizn-na-pauze-eto-istorii-ukrainok-bejavshih-ot-voynu-v-evropu>] (дата звернення 27.09.2023)

5. Estimated number of refugees from Ukraine recorded in Europe and Asia since February 2022 as of September 12, 2023, by selected country. URL:

[<https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/>] (дата звернення 28.09.2023)

6. Медична система у Німеччині: з якими труднощами можуть зіткнутися українці, 2023. URL: [<https://visitukraine.today/uk/blog/1655/medicna-sistema-u-nimeccini-z-yakimi-trudnoshhami-mozut-zitknutisya-ukrainci>] (дата звернення 12.10.2023)